

พาริก เวาะแซ 2555: ผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
ด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ต่อสมรรถนะในการรองรับน้ำ : กรณีศึกษา พื้นที่ตามแนวถนน
สุวินทวงศ์ ปริญญาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อมมหาดบัณฑิต สาขาวิชาการวางผังเมืองและ
สภาพแวดล้อม ภาควิชาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์เอกวิมล อณุกุลยุทธธน, Doctorat d'Urban. 204 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาจุดอ่อนและจุดแข็งของพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมฝั่ง
ตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ศึกษาผลกระทบการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อสภาพการรับน้ำและระบายน้ำ และ
เสนอแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยังคงดำรงรักษาบทบาทและหน้าที่ในการรองรับน้ำและระบายน้ำ โดยใช้
พื้นที่ตามแนวถนนสุวินทวงศ์เป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ตามแนวถนนสุวินทวงศ์บริเวณแขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกง มีค่าระดับดินเฉลี่ย +0.50 เมตร จาก
ระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่รับน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่เมือง
แต่ด้วยแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางด้านคมนาคมทั้งภายในและโดยรอบของพื้นที่ จึงส่งผล
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และ
อุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้ลดประสิทธิภาพในการรับน้ำของพื้นที่ลง อีกทั้งยังกีดขวางเส้นทางการไหลของน้ำ
จากการคำนวณโดยใช้สูตรของแมนนิ่งฟอร์มูล่า ผลปรากฏว่าระบบคลองภายในพื้นที่ศึกษาสามารถรับน้ำได้
2,081,145.00 ลูกบาศก์เมตร และระบายน้ำได้ 427.68 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จากการคำนวณหาค่า
สัมประสิทธิ์น้ำท่าโดยเปรียบเทียบระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินในปีพ.ศ. 2547 และปีพ.ศ. 2551 พบว่าค่า
สัมประสิทธิ์น้ำท่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.006 และเสียพื้นที่รับน้ำ ร้อยละ 3 ของพื้นที่ศึกษา อีกทั้งจาก
แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35 เลือกใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษา เนื่องจาก
ที่ดินมีราคาถูก รองลงมาร้อยละ 13 เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดี และใกล้สถานที่ทำงานในอัตราที่เท่ากัน
ด้านความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พอใจและต้องการอยู่อาศัยใน
สภาพแวดล้อมเดิมถึงแม้จะต้องประสบกับสภาวะน้ำท่วมก็ตาม สำหรับข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมการใช้
ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมโดยใช้มาตรการประกันความเสี่ยงการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ และการประกัน
รายได้เกษตรกร เพื่อเป็นการรักษาพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่รับน้ำในพื้นที่ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการจำกัด
จำนวนอาคารและสิ่งก่อสร้างลง เพื่อไม่ให้ขวางทางระบายน้ำ และกำหนดระยะเวลาขออนุญาตขุดลอกสายหลัก
ที่ใช้ระบายน้ำให้เหมาะสมและมีขนาดเท่ากันอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดสภาวะคอขวดของคลอง รวมทั้ง
จัดหาและจัดทำพื้นที่หนองน้ำ เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการรับน้ำซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของพื้นที่ โดยรัฐสามารถ
ดำเนินการโดยเช่าที่ดินจากเอกชนหรือใช้มาตรการให้ผลตอบแทนจากการใช้พื้นที่

ลายมือชื่อผู้คิด

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก